

посадових осіб від п'яти до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [2].

Перевищення гранично допустимих рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на атмосферне повітря або вплив фізичних та біологічних факторів на атмосферне повітря без дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у випадках, коли необхідність одержання такого дозволу передбачена законодавством, – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від п'яти до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [2].

Для вирішення проблеми зменшення шкідливих викидів забруднюючих речовин в атмосферу двигунами літаків можна запропонувати наступне: Зменшення кількості шкідливих викидів може бути досягнуто при підвищенні економічності двигунів, а отже – зменшенні кількості відпрацьованих газів. Скорочення витрат палива, а від цього – і викидів токсичних речовин досягається також удосконаленням методів експлуатації літаків, а саме: підвищенням ступеня заповнення літаків корисним вантажем, зменшенням пробігу літаків на аеродромах під тягою власних двигунів за рахунок буксирування їх тягачами на злітну смугу, а також за рахунок розташування аеропортів на значній відстані від міст.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 83-84.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

3. Екологічне право України: підруч. / за ред. І. І. Каракаша. – О.: Фенікс, 2012. – 788 с.

УДК 346.1:6769(043.2)

Жаб'як А. А., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козачок І. Я., к.ю.н.

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВО ЛЮДИНИ НА ПІДПРИЄМНИЦТВО

Головний зміст підприємництва як фундаментальної основи конституційного ладу складає конституційне право громадян на підприємницьку діяльність. Відповідно до ст. 42 Конституції України кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена

законом [1]. Це право базується на свободі підприємницької діяльності, тобто на реальній можливості здійснення особою на власний розсуд і ризик господарської діяльності, не забороненої законом, з метою одержання прибутку.

Незважаючи на достатньо велику кількість наукових праць у сфері прав людини, у вітчизняній науці конституційного права існує порівняно небагато комплексних наукових досліджень вказаного права людини і громадянина. Особливе значення цього права в Україні зумовлено порівняно недавнім його проголошенням. Саме тому означене право залишається недостатньо дослідженим і мало опрацьованим.

Тривалий час у системі прав і свобод людини в Україні вказане право було відсутнє, а його закріплення в Конституції нашої держави відбулось недавно, що зумовлюватиме актуальність досліджень в цій сфері ще протягом тривалого часу. Також зростає роль прав людини в Україні, а саме нарешті необхідно акцентувати увагу не тільки на загальнотеоретичних аспектах прав людини, але й звернути увагу на проблеми забезпечення цих прав, зосередитись на вивченні та створенні дієвих механізмів реалізації, охорони та захисту права на підприємницьку діяльність в Україні. Конституційне право на підприємницьку діяльність в жодному разі не може бути реалізовано, а тим більше захищено, без всебічної участі в цьому держави, бо відбувається безповоротна інтеграція України у світове, зокрема європейське співтовариство. Тому існує першочергова потреба вдосконалення чинного законодавства в цій царині, приведення його у відповідність з принципами, проголошеними чинною Конституцією України [2, с. 99-102].

В історичному перебігу розвитку цивілізації держава, її завдання та функції в усі часи зумовлювали сфери та межі втручання держави у суспільні відносини та ступінь забезпечення загальносуспільних і групових інтересів, прав, свобод окремого індивіда. Умови, що висуває держава до особи, яка має намір займатися підприємницькою діяльністю, включають наступні основні елементи.

1. Дотримання конституційних обов'язків – вимог, які висуваються до кожної людини, а саме: діяти визначеним, чітко регламентованим конституційною нормою способом для забезпечення інтересів суспільства, держави, інших людей і громадян; не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодувати завдані ним збитки (ст. 66); сплачувати податки і збори (ст. 67).

2. Виконання вимог господарського та цивільного законодавства України:

— наявність повної дієздатності особи, яка наступає з 18 років, а у виняткових випадках з 16 років;

— дотримання встановлених державою обмежень щодо здійснення

підприємницької діяльності в Україні;

- проходження легалізації підприємницької діяльності;
- здійснення підприємницької діяльності у будь-яких організаційних формах, що передбачені законом, за вибором підприємця;
- встановлення чіткого напрямку діяльності із зазначенням цього виду діяльності у реєстраційних документах;
- законом закріплене право підприємців укладати з громадянами договори щодо використання їх праці;
- самостійна і ініціативна підприємницька діяльність;
- здійснення підприємницької діяльності на постійній основі;
- головна мета – отримання прибутку;
- представництво своїх інтересів від свого імені;
- несення ризику від підприємницької діяльності за рахунок свого майна;
- самовідповідальність за результати своєї праці. За завдані шкоду і збитки підприємець несе майнову та іншу встановлену відповідальність [4, с. 28-30].

Основною та обов'язковою умовою реалізації права на підприємницьку діяльність треба вважати легалізацію підприємницької діяльності суб'єкта. Легалізацію діяльності підприємців відносять до адміністративних заходів, оскільки вона полягає у державній реєстрації, видачі ліцензій, отриманні патентів, сертифікації, стандартизації тощо, тобто у процедурах, які встановлені нормативно, є обов'язковими для підприємця та реалізуються через діяльність державних органів. У правовому аспекті «легалізацію суб'єктів підприємництва» слід розглядати як підтвердження державою законності участі суб'єктів у відносинах у сфері підприємництва. Дане питання врегульоване Законом України від 15.05.2003 «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» [3, с. 87-90].

Отже, право людини і громадянина на підприємницьку діяльність – це визнана та гарантована Конституцією та законами України можливість людини і громадянина самостійно, ініціативно, систематично, на власний ризик діяти у сфері виробництва, розподілу, обміну, надання послуг, зайняття торгівлею та використання матеріальних благ з метою одержання прибутку.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Бігняк О. Поняття права на підприємницьку діяльність / О. Бігняк // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 2. – С. 99-102.
3. Сагайдак Ю. Сутність, роль та організаційно-правові проблеми легалізації підприємництва в Україні / Ю. Сагайдак // Підприємництво,

господарство і право. – 2006. – № 11. – С. 87-90.

4. Коломієць О. Право громадян на здійснення підприємницької діяльності / О. Коломієць // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 4. – С. 28-30.

УДК 332.28(477)(043.2)

Ільченко К. В., Углач О. С., студенти,
Навчально-науковий інститут Екологічної безпеки,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Хом'яченко С. І., к.ю.н., доцент

ОРЕНДА ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ

Підприємства стикаються з необхідністю укладення договорів оренди різного майна практично з моменту їх державної реєстрації. Уже тоді може виникнути необхідність в оренді приміщення, а значить і оренди землі, оскільки нерухомість розташована на землі, яка згідно зі ст. 181 Цивільного кодексу України також є нерухомістю.

Оренда землі є одним з видів цивільно-правових зобов'язань. Згідно ст. 792 Цивільного кодексу України за договором найму (оренди) земельної ділянки орендодавець зобов'язується передати орендарю земельну ділянку на встановлений договором строк у володіння та користування за плату. При цьому земельна ділянка може передаватися в оренду разом з насадженнями, будівлями, спорудами, водоймами, які знаходяться на ньому або без них. Земельний кодекс України, який є основним нормативним актом, що регулює земельні правовідносини в Україні, так само, як і Цивільний кодекс України, містить термін «користування (постійне користування)», однак розділ 15 Земельного кодексу України «Право користування землею» містить і термін «оренда землі». Так, згідно зі ст. 93 Земельного кодексу, право оренди земельної ділянки – це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для здійснення підприємницької та іншої діяльності. Такий же, як і в Земельному кодексі України, термін «оренда землі» міститься і в ст. 1 Закону України «Про оренду землі», згідно з якою оренда землі – це засноване на договорі строкове, платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для здійснення підприємницької та інших видів діяльності.

Згідно ст. 3 Закону України «Про оренду землі» об'єктами оренди можуть бути земельні ділянки, які перебувають у власності громадян і юридичних осіб України, комунальної або державної власності. Земельні